

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectori.

Nr. 19.

Brasiovu 1. Octombre 1869.

Anulu II.

Protocolulu adunarei generali IX. a asoc. trans. pentru literatur'a rom. si cultur'a poporului romanu,

tenute in 10. si 11. Augustu st. n. 1869 in opidulu
Siomcut'a mare, sub presidiulu dlui Vas. Lad. Popu,
presiedentele asociat.

Siedinti'a I.

tenuta la 10. Augustu st. n. 1869.

Dupace se celebrà mai nainte s. liturgia in bi-
seric'a locale, cerenduse darulu si benecuventarea lui
Ddiu, asupra lucrarilor ce asteptau pre adunare,
conformu programei statorite, pentru afacerile acestei
adunari gener. prin comitetulu asociatiunei, membrii
asociat. acursi la acésta adunare din tóte partile, si
unu numeru frumosu de óspeti privitori se adunara
la 9 óre deminéti'a in sal'a pretoriului districtualu,
destinata pentru tienerea siedintieloru si adjustata cu
grija si elegantia spre scopulu acesta. Bucuri'a si in-
suffetirea ce stralucia pe faciele celoru presinti, anun-
cia insemnatatea serbatoriei; éra acést'a serbatori'a
reintalnirii si a reintrunirii fratiloru de unu sange,
pentru de a se consultá in cointielegere si iubire fra-
tiésca, despre midiulócele conducatorie la scopulu in-
altu alu asociatiunei, la redicarea literaturii nationali
si a culturai poporului romanu. Loculu intruniri in-
susi dá noua crestere, noue aripe bucuriei si insuffe-
tirea generali, cà-ci acéste locuri romane atatu de in-
semnate in istori'a trecutulu natiunei si a patriei nó-
stre, unde inse desvoltarea natiunale, spiritulu romanu,
din caus'a impregiariloru vitregi nu potè luá inca
acelu sboru, celu rechiamu imperiosu in florirea nati-
unei nóstre, pentru prim'a ora vedeau acumu intrunita
in sinulu loru, un'a atare adunare literaria nationala,
ceea ce nu va remané de siguru fara influentia bine-
facatoria asupra desteptarei romanismului in partile
acéste.

Dupa salutatiunile si bineventarile imprumutate
la propunerea dlui vicariu marmatianu Mich. Pavelu
se alese din sinulu adunarei sub conducerea dlui vi-
cariu din Selagiu, Demetriu Coroianu o deputatiune
de 8 membrii, spre a invitá pre Escel. sa dn. pres.
Vas. L. Popu la siedintia, carele intrandu concomi-
tatu de ilustrulu nostru barbatu dn. Georgiu Baritiu,
intre numeróse si insuffetite aclamatiuni de „se tra-
iésca“ si cuprindiendusi scaunulu presidialu, deschise
adunarea prin o cuventare plena de spiritu, intrerupta
adeseori de aplause entusiastice, care cuventare se

alatura la protocolulu sub lit A. (S'a publicatu in
Nr. 17 pag. 193—194.)

II. Dupa deschiderea siedintiei iea cuventulu dn.
ablegatu dietalu Vas. Buteanu, care in cuvente alese
dandu spresiune bucuriei concetatiuniloru sei pentru
onórea, ce li s'au facutu, alegúnduse opidulu Siom-
cut'a mare de locu alu adunarei presinti, saluta cu
caldura in numele opidului pre membrii adunati. Care
cuventu se alatura la protocolu sub lit. B.

III. Dupa acést'a cuventare se redica dn. vice-
capitanu dictriectualu Stef. Filipu, care accentuandu in
discursulu seu insemnatatea acestoru locuri pentru
istori'a trecutulu natiunei nóstre, bineventà adunarea
in numele districtului Chioaru, care cuventare se ala-
tura la protocolu sub lit. C.

Ambele acéste discursuri fusera primite cu pla-
cere si insuffetire.

IV. Ivinduse lips'a de trei notari ad hoc pentru
ducerea protocolulu si inregistrarea afaceriloru acestei
adunari generali, la propunerea dlui presiedinte se
aclama de atari dd. Iustinu Popfiu profes., dr. Ioanu
Nichita advocatu si Al. Popu de Nyires ecsactoriu,
carii 'si sí ocupa loculu cá atari la més'a presidiale.

V. Dn. presiedente atrage atentiunea adunarei la
o scrisória a societ. lit. „Romani'a“ a teneriloru ro-
mani din Vien'a, si la alte trei telegrame sosite aso-
ciatiunei, si anume unulu dela tenerimea romana din
Pest'a, altulu dela I. C. Dragescu, ascultatoriu la uni-
versitatea din Turinu, si alu treilea dela intieligenti'a
romana din Fagarasiu, cari trimetu salutarile loru
calduróse acestei adunari, intre orarile cele mai fer-
binti, insemnandu, cà inteligenti'a romana din Faga-
rasiu invita totuodata asociatiunea a tiené venitor'a
adunare generale in midioloculu loru in opidulu Fa-
garasiu. Tóte acéste fusera cetite intre manifestari
viue de bucuria.

VI. In intielesulu punctulu alu programulu dn.
secret. II-lea I. V. Rusu citeste raportulu seu despre
lucrarile si decisiunile cele mai insemnate ale comi-
tetulu asociatiunei in a. tr. 186^s, adeva dela adu-
narea gener. trecuta pana la cea presente. Care ra-
portu se alatura la protocolu sub lit. D. (S'a publi-
catu in Nr. 18.)

VII. Conformu punctulu din programa, dn. ca-
sariu alu asociatiunei capitanulu Stezariu citeste ra-
portulu seu despre veniturile si spesele asociatiunei
in a. tr. 186^s, precum si despre starea presente a
averei intregu a asociatiunei. Totuodata raportà si

despre starea fondului destinat pentru eternizarea memoriei laureatului nostru poetu Andreiu Muresianu. Care raportu se alatura la protocołu sub lit. E.

In legatura cu acestu raportu se decide a se face si cu acésta ocaziune o colecta pentru sporirea fondului amintitu, intre membrii si óspetii presentí la acést'a adunare generale.

VIII. Conformu punctului din programa ar urmá raportulu dn. bibliotecariu despre starea bibliotecei, care inse nefiindu de fačia la acést'a adunare generale si netrimetiendu*) neci raportulu seu, fara de a fi aratatu inse la presidiu, séu la comitetu motivulu intardiarei, acestui punctu alu programului nu se póte face destulu; remanendu inse acela a se ceti in siedinti'a urmatória, de cumva ar sosi intru aceea.

IX. Venindu acum la ordine alegerea comisiunilor si anume:

a) a unei comisiuni de 3 pentru conscrierea membriloru noui, incasarea tacselor, precum si pentru incasarea ofertelor, ce voru incurge la fondulu pentru eternizarea memoriei lui Andreiu Muresianu;

b) a unei comisiuni de 5 pentru esaminarea socoteleloru despre averile asociatiunei;

c) a unei comisiuni de 7 pentru censurarea propuneriloru intrate la adunarea generale;

d) a unei comisiuni de 5 pentru preliminarea bugetului pe anulu venitoriu 18⁶⁹/₇₀.

In aceste comisiuni la propunerea dlui presiedinte s'au alesu si anume:

In cea de sub a) dd. Ioanu Cosmuti'a, directoriu la cartile fund., Alecs. Popu de Monostor, si Georgiu Popu de Basesci.

In cea de sub b) dd. locutientele Siandoru, G. Filipu advocatu, Aug. Munteanu advocatu, protopopulu Maniu din Seini, vicecapitanulu St. Filipu.

In cea de sub c) dd. consil. in pensiune Bolog'a, dr. Ioanu Ratiu advocatu, vicariulu Marmatiei Pavelu, Alecs. Bud'a inspect. scol., Andreiu Medanu, asessoriu, Ios. Popu jude sing., Vas. Buteanu ablegatu dietalu.

In cea de sub d) dd. profés. I. Moldovanu, I. Muresianu proprietariu, dr. Colceriu, canoniculu Gr. Mihali, vicariulu Selagiului Dem. Coroianu.

Tóte aceste comisiuni se insarcina a reportá in siedinti'a urmatória.

X. Conformu programei veninde acum la ordine cetirea disertatiuniloru, dn. presiedinte face cunoscutu, cá s'au insinuat 5 disertatiuni si anume:

1) a dlui Georgiu Baritiu despre educatiunea femeieloru la natiunea romana; 2) a dlui I. V. Rusu secret. II. despre necesitatea de a ne studiá istori'a patriei din punctu de vedere natiunalu; 3) a dlui Ios. Vulcanu redact. despre poesi'a poporala; 4) a dlui Ales. Buda insp. scol. despre educatiunea poporala si 5) a dlui Iustinu Popfiu despre limba cá conservatori'a nationalitatei romane.

*) S'a trimisu, dar intardiendu pre posta, nu s'a potutu primi la tempulu seu spre a se ceti in adunare. Not'a secret. II.

Nepotenduse detiermuri cu precisiune ordinea, in care aceste disertatiuni fusera insinuate, si' astfeliu nepotenduse observá datina de a se ceti dupa ordinea insinuarei lor; dn. presiedinte lasa in voi'a adunarei generali de a hotari, ea insasi ordinea cetirei acelor disertatiuni, la ce strigandu tóta adunare cá cu o gura veneratulu nume alu dlui Georgiu Baritiu,

1) Dn. Georgiu Baritiu intre aplausele entusiastice ale adunarei se urca la tribuna si citesce operatulu seu: despre educatiunea femeieloru la natiunea romana, care fú petrecutu cu cea mai viua atentiune si intreruptu adeseori de aclamatiunile cele mai insufletite. Acésta disertatiune se alatura la protocołu sub lit. F. (S'a publicatu in Nr. 17 pag. 199—202).

2) Dupa acést'a danduse ordine dlui Ios. Vulcanu, isi citesce disertatiunea sa despre poesi'a poporala, care asemenea fú primita cu cea mai viua placere, si intrerupta adeseori de aplausele cele mai insufletite. Acésta disertatiune se alatura la protocołu sub lit. G.

3) Danduse acumu locu dlui Iust. Popfiu, acesta rosteste disertatiunea sa despre limba cá conservatori'a nationalitatei romane in decursulu seceloru, care asemenea fú petrecuta cu celu mai mare interesu, si intrerupta adeseori de aclamatiunile cele mai insufletite. Se alatura la protocołu sub lit. H.

Dupa acestea fiindu tempulu inaintatu, dn. presiedinte dechiara siedinti'a de astadi de incheiata la 1 óra dupa mediadi, si anuncia terminulu tienerei tiedintiei II. pe diu'a urmatória la 9 óre demineti'a.

Cu aceste protocolulu se inchiaia si suscrie.

Datu cá mai susu.

Bas. Lad. Popu mp.
presiedinte.

I. V Rusu mp.
secret. II.

Iust. Popfiu, dr. I. Nichita, A. Popu, notari ad hoc.

Poporulu romanu in poesi'a sa.

(S'a cetitu in adunarea dela Siomecut'a a asociatiunei trans.)

I.

Déca voimu se studiamu si se cunóscemu caracterulu unui poporu, n'avemu se recurgemu la operile invetiatiiloru, ci numai se consultamu poesi'a sa poporala. Numai acést'a ne póte reversá lumina adeverata pe calea intunecósa; numai acést'a ne ofere firulu Ariadnei, cá se scapamu din labirintulu afirmatiuniloru problematice.

Poesi'a poporala e oglind'a cea mai fidela, in care se reflecta caracterulu ori si carui poporu. Acést'a ne descopere tóte insusirile, aplicatiunile si cugetele bune rele; acést'a ne spune tóte dorintiele, aspiratiunile, datinele si in fine tóte calitatile poporului. Acést'a ne arata, déca cutare poporu póte se prospere si se aspire la unu viitoriu stralucitu? si déca acela e vrednicu de stima, de compatimire, séu de dispretiu?

Da, ca-ci mus'a poporala nu ascunde nimica. Ea povesteste atatu virtutile, catu si vitiurile popó-

relor respective. Ea suscepe tóte, si nu lasa necantatu nici unu sujetu, ce are unu rolú órecare in vícti'a individeloru si a natiuniloru. Poesi'a poporala, precumu díce eruditulu nostru Hajdeu, este totudeaun'a echoulu celu mai fidelu alu ideiloru natiunale. Ea contine secretele cele mai pretióse din internulu poporului seu, — si de multe ori ne ofere desluciri scumpe pentru cunóscerea unoru evenimente obscure, incatu adeseori atestarile istoriei fara de esplicatiunile si ilustrarile poesiei poporale sunt enigmatice si neintielese.

Poesi'a poporala e istori'a unei natiuni. Ea ne conservá traditiunile, moralurile si datinele poporului, — faptele sale glorióse, bravurele, luptele, invingerile acestuia. Amic'a cea mai constanta si fidela a poporului seu, ea traiesce numai prin trinsulu; suride cu gratia si voiosia in dílele lui de gloria, — si plange „cu lacrimi de sange“ la mormentulu fericirei acestuia.

Deci studiulu poesiei poporale este fórté interesantu, dar deosebi poesí'a nóstra poporala ne ofere una ocupatiune pré placuta, atatu pentru fecunditatea sa, catu si pentru pretiulu literariu alu acestoru creatiuni admirabile.

Suntemu din acele pré puçine natiuni, cari avemu o poesia poporala atatu de bogata, incatu in privinti'a acést'a potemu emulá cu oricare natiune, — incatu déca istori'a n'ar fi insemnatu nimica despre trecutulu nostru, din fragmentele poesiei nóstre poporale amu poté edificá o gloriósa piramida, care ar vestí lumei lustrulu gloriei trecute, — din acesti „copii gasiti ai geniului romanescu,“ — precumu le numesce celebrulu nostru Alesandri — amu poté tiese unu drapelu maretiu, la acarui privire nepotii s'aru insulfeti de faptele stramosiloru, — si care falfaindu in aeru, aru vesti in eternitate virtutea romana.

Se nu credeti, cá in consideratiunile mele despre poesí'a nóstra poporala am alunecatu pe terenulu ecsageratiuniloru! Aceste sunt adevaturi necontestabile si acceptate adi de lumea intréga. O singura unica idea, din o poesí'a poporala romana, publicata inainte de asta cu mai multi ani in o fóia dela Parisu, si a eluptatu aplausele toturoru literatiloru, si adi tóta lumea literaria se inchina acuma cu recunoscintia poesiei nóstre poporale, — si inca de mai multi ani s'a grabitu a-i aduce tributulu admiratiunei sale, traducúndu dintr'ensa o multíme de piese in diferite limbe mai culte. Astadi doinele, horele si baladele poporului nostru sunt cunoscute si admirate pe malurile Dunarei intocmai, cá pe malurile Seinei, ale Temisei si ale Tibrului.

Amu dí's'o, cá din fragmentele poesiei nóstre poporale amu poté compune istori'a nóstra natiunala.

Da.

Si amu poté deduce istori'a nóstra chiaru dela Urbea eterna, unde cu ocasiunea unui jocu cu nescé

Dinisióre, cá de sóre
Fetisióre sabinióre.

romanii, carii in cetatea loru cea nóua nu pré aveau muieri,

Pe candu fu a se 'nserá,
Junii — dínele apucá,
Si acasa le ducea.*)

Si déca amu fi uitatu de totu suvenirea marelui Traianu, aceea totusi nu s'aru sterge din memori'a nóstra, ca-ci cantaretii poporului ne canta si acuma despre — Troianu si despre

Erculu Erculeanu,
Capitanu Rimleanu,**)

adeca unu capitanu din Rom'a.

Poesi'a poporala insufletiesce si adi pe cei fri-cosi cu faptele lui Grue Grozoveanulu, carele

Susu pe campulu Nistrului,
Sub pólele ceriului,

canta asia:

Cà decandu m'am redicatu,
Si 'n Bugeacu eu am intratu,
Multi tatari dieu ti-am stricatu,
Si tatara-amu veduvitu,
Fete mari am betranitu,
Si Bugeacu am pustiitu,
De bahmeti l'am saracitu,
Bugeaculu pe jumatate,
Si Crimulu atrei'a parte.

Si voi stranepoti ai gloriosului Dragosiu, de cum-va dóra órecare dintre voi a stersu din internulu seu snvenirea acestui erou: trimiteti-lu sér'a in siediatórie, se asculte canteculu melodiosu alu copilitieloru romane; trimiteti-lu s'asculte canteculu, care 'lu va invetiá, cine a fostu Dragosiu; trimiteti-lu s'asculte, cumu

Dragosiu mandru cá unu sóre
A plecatu la venatória,

si cu ocasiunea acést'a gonindu o caprióra, pe o poéna verde, zarí o copila dragalasia;

Catu vitézulu o zaresce,
Sta pe locu si se uimesce,
Uita bland'a caprióra,
Si sagét'a ce omóra,
Uita drag'a venatória,
Uita lumea pe sub sóre.

Copiliti'a apoi i spune, ca dens'a se numesce Moldov'a, ca are multe culmi, campii, gradine, ape curgetórie, si ca tóte aceste apartienu ei, si le va da dreptu zestre lui, déca o va scapá de o fiéra intri-cosiata,

De unu zimbru furiosu,
Care-o calca 'n susu si 'n josu.

Copiliti'a abia finí cuventulu, se iví zimbrulu teribilu;

Éra Dragosiu s'atienea,
Si celu zimbru cumu vinea,
Ghióg'a 'n frunte-i aruncá,
Fruntea 'n dóue-i despica,
Apoi capulu i taiá,

*) At. Marienescu, Colinde 105 si 106.

**) Tóte posesiile citate in tratatulu acést'a sunt scóse din colectiunea dlui V. Alesandri.

Intr'o lance ilu puneá,
Si plecá in veselia
Pe frumós'a lui mosía,
De pagani se o ferésca,
Si cá domnu se o domnésca.

Éta in cateva cuvente descalecarea romaniloru
in Moldov'a sub conducerea lui Dragosiu. Unu su-
jetu de epopeia acest'a pentru unu poetu modernu!

Dar se 'ntórcemu atentiunea nóstra in alta parte!
A, ce cantecu divinu! Ascultati fiii din patri'a erou-
lui, pentru care — precumu díce celebrulu nostru
Hajdeu — si epitetulu de „mare“ e pré puçinu!
Ascultati cu pietate santa acestu cantecu! Déca in
piepturile unora dintre voi n'ar mai palpitá inima de
romanu pentru admirarea si adorarea gloriei strabune;
déca unii dintre voi dóra au uitatu, spuneti-le se afle
dela poporu, cine au fostu Stefanu celu mare. As-
cultati!

Stefanu, Stefanu, domnu celu mare,
Sémenu pe lume nu are,
Decatu numai mandrulu sóre.

Din Sucév'a candu elu sare,
Pune pieptulu la otare,
Cá unu zidu de aperare.

Bratiulu lui fara 'ncetare
Bate órdele tataré,
Bate cetele magiare.

Bate lesi din fug'a mare,
Bate turci pe smeí calare,
Si-i scutesce de 'ngopare.

Lumea 'ntréga sta in mirare,
Tiér'a-e mica, tiér'a e tare,
Si dusimanulu sporu nu are.

Si voi din tiér'a lui Negru-Voda, asupriti multi
seculi de infamiele ciocailoru, ascultati acelu cantecu
dulce, care vine in' mediu de nópte, cá si nesce scumpe
siópte, — ascultati canteculu poporalu mai frumosu
si mai incantatoriu decatu canteculu serafimiloru! —
Ascultati se v'o spuna poporulu nostru, cine a fostu
Mihaiu Eroulu?!

Elu e domnulu celu vestitu,
Care 'n lume a venitú
Pe luptatu si biruitú!

Spuie riulu celu Olteanu,
Spuie valulu Dunareanu,
Si codrulu Calugareanu,

Cate lupte a privitu,
Cate osti a mistuitu,
Cate óse a inalbitu?

Spuie corbii muntiloru,
Si fiérelé codriloru,
Care-a fostu nutretiulu loru?

Fost-au lesiuri tataresci,
Si turcesci si unguresci,
Date 'n sabii romanesci!

Dar de colo dintre muntii seculari ce sunetu pe-
trunde la audiulu nostru? E dóra gemetulu munti-
loru? Séu suspinulu codriloru stravechi?

Ascultati!

Par' ca vedemu, cumu o céta de voinici cu fla-
mur'a libertatii in mana trece pe plainulu umbrosu;
si par' ca audimu, cumu canta versulu satiricu:

Horia siede pe butuci,
Domnii fugu fara papuci!

Si se face tacere.

Urméza o nópte lunga si teribila. In intuneci-
mea acést'a nimica nu vérsa lumina, decatu numai
sangele celu rosiu, ce se stropesce in aeru din cada-
vrelé a doi mari romani, ucisi in róta.

Si éراسi urméza tacere lunga, si numai peste
jumatate de secolu poporulu canta éراسi:

Iancu merge la Abrudu,
Unde-e aurulu mai multu.

E bine, ati vediutu din aceste, catu este de fi-
dela poesi'a nóstra poporala in eternisarea momente-
loru de culminatiune ale istoriei natiunale.

Permiteti-mi acuma se potu basá deductiunile
mele ulterióre pe aceste cantece, isvorite din sinulu
sinceru si nefatiaritu alu poporulu nostru.

Dati-mi dara voia se penetramu mai adencu in
misteriele poesiei nóstre poporale; iertati-mi se ve
conducu nitielu in acést'a gradina stralucita; veniti
se descindemu in acést'a mina fecunda, si se scótemu
de acolo cateva margaritarie pentru ilustrarea sujetu-
lui, de care am onóre a ve intretiené: dati-mi voia,
cá din colorile ce ne ofera poesi'a nóstra poporala,
se potu zugraví cu debilulu meu penelu caracterulu
poporulu romanescu!

II.

Condituinea prima pentru prosperarea, infflorirea
si viitoriulu unui poporu este impregiurarea, déca a-
cela are consciinti'a misiunei sale? déca si iubescé pa-
tri'a, limb'a si natiunalitatea sa?

Unu poporu, care nu scie se apretiuésca aceste
clenodii sacre, va avé numai o viéti'a scurta, va perf-
de pe fati'a pamentulu, ca-ci celelalte natiuni mai
culte 'lu voru absorbí, — numele lui se va sterge
pentru eternitate, si istori'a nu va insemná pe pagi-
nele sale nici o fapta gloriósa, nici unu evenimentu
maretiu. — din viéti'a lui.

E bine, se ne intrebamu acuma, déca romanulu
'si iubescé patri'a, limb'a si natiunalitatea sa?

Lasamu se respundia in loculu nostru poesi'a
poporala!

Celebrulu nostru bardu natiunalu, celu mai mare
poetu alu poporulu romanu, dn. V. Alesandri, a scrisu
aceste cuvente:

„Romanulu e nascutu poetu!

„Inzestratu de natura cu o inchipuire stralucita
si cu o inima simtítória, elu 'si revérsa tainele sufle-
tului in melodii armoniósé si in poesiú improvisate.“

Natur'a poetica a romanului e zugravita perfectu
si in urmatóri'a doina a sa:

Bate ventu de primavéra,
 Eu cantu doina pe afara,
 De me'nganu cu florile
 Si priveghiatorile.
 Vine érn'a viscolósa,
 Eu cantu doina 'nchisu in casa,
 De-mi mai mangaiu dílele,
 Dílele si noptile.
 Frundi'a 'n codru catu in via,
 Doina cantu de voinicia;
 Cade frundi'a josu in vale,
 Eu cantu doin'a cea de jale;
 Doina dicu, doina suspinu,
 Totu cu doina me mai tienu;
 Doina cantu, doina sioptescu,
 Totu cu doina vietiuescu.

In poesi'a poporala vomu gasí dara tóte „tainele sufietesci“ ale poporului nostru, — deci poesi'a poporala ne va poté da respunsulu celu mai potrivitu la intrebarea nóstra de susu.

Se scrutamu dara poesi'a nóstra poporala! Se analisamu creatiunile sale, cá astfelu se potemu formá din ele cadr'a, in care avemu se punemu imaginea poporului nostru! Se vedemu ce cantece are poporulu romanu? ca din ele se potemu deduce, déca densulu are consciinti'a misiunei sale? si déca acela are unu viitoriu séu ba?

E bine, veniti cu mine la sate sér'a in siediatórie, — aideti afara la campu, la fontana, la ríu, la codrulu verde, pe muntele plesiuvu, si se ascultamu dinpreuna „tainele sufietesci“ ale poporului romanu!

Dar se ne oprimu!

O casutia saraca, o coliba acoperita cu paie atrage atentiunea nóstra. Unu versu sonor, unu canteceu dulce strabate la audiulu nostru din interiorulu modestei casutíe. A, e canteceu romanescu! Se-lu ascultamu! Serman'a tierancutia ne va permite indiscretiunea, déca ne vomu duce chiaru la feréstra, si cu o privire neobservata vomu furá secretulu interiorului!

Romancuti'a tóree si légana copilulu, ér budiele sale sioptescu acestu canteceu frumosu:

Nani nani copilasiu,
 Dragulu mamei fetiorasiu,
 Ca mam'a te-a leganá,
 Ca mam'a te-a descantá,
 Se te faci unu vitézu mare,
 Cá domnulu Stefanu celu mare,
 Vitézu mare sí frumosu,
 Cá unu sóre luminosu,
 Se fi verde la resboi,
 Se scapi tiér'a de nevoi!

Éta, canteceulu celu d'antaiu, ce mam'a canta copilului seu din léganu, este unu canteceu, ce respira de iubirea patriei! Fericit'a mama aspirandu la o fericire si mai mare, doresce, cá copilasiulu ei se se faca

..... unu vitézu mare,
 Cá domnulu Stefanu celu mare.

Sunt sublime aceste cuvente! Si candu mam'a Grachiloru le-ar audí, ar simtí o placere divina.

Copilasiulu cresce, si candu ajunge vrest'a de fetioru, éta ce canta atunce densulu:

Frundiulitia, érba négra,
 Taic'a, maic'a, totu me'ntréba,
 Care munca mi-e mai draga?
 Munc'a cea de vitejia,
 Pistóle de Venetia,
 Si calu bunu de calaria.
 Geab'a beu, geab'a manancu,
 Geab'a midioculu mi-stringu,
 Déca n'am arme se 'ncingu
 Si calu bunu se mi-lu inchingu.
 Voinicelulu nearmatu
 E ca stiuc'a pe uscatu;
 Voinicelulu fara calu
 E cá pescele pe malu, —
 Si ca marulu langa drumu,
 N'are pace nici decumu,
 Cati trecu 'lu sburatarescu,
 Si de crengi 'lu saracescu. —
 Dar voiniculu inarmatu,
 Si pe-unu smeu încalecatu,
 Dragalasiu e si frumosu,
 Cá lucíferu luminosu.

Idealulu fetiorului romanu din poporu este dara arm'a si calulu bunu. Aspiratiuni caracteristice aceste ale toturoru popóreloru resboinice si cavaleresci!

Predilectiunea pentru cai se vede si din aceste síre din o balada poporala:

„De-su romanu, sum frate bunu,
 Cu-ori ce calu vitézu, nebunu.“

In o alta balada, unu saracu, care si-a perdutu averea; se plange astfelu:

Pan'a n'ajunge plugariu,
 Aveam falnicu armasariu,
 Si o ghióga nestrujita,
 Cu piróne tîntuita,
 Care candu o inverteam,
 Prósca prin dusimani faceam,
 Cate optu pe locu turteam.

Bietulu romanu saracitu adeca nu se plange, ca si-a perdutu avuti'a si mosi'a, de aceste nici ca-i pasa, — ci ne spune in tonu de jale, ca nu mai are calu si arma!

La alte natiuni idei de aceste canta lir'a poetiloru, cari au studiatu in colegiuri, — la noi inse le audímu la sate, de pe budiele tieraniloru simpli, ca-ci cavalerismulu se nasce deodata cu copilulu de romanu.

Nascutu cu simtiulu cavalerescu, inganatu cu canteceulu patrioticu alu mamei sale, nutritu si crescutu cu aerulu patriotismului, tieranulu romanu ori unde densulu traiesce, se ivesce, petrece, iubirea tierei sale i este amic'a cea mai fidela; acést'a 'lu urmaresce necontentitu. Ori unde elu privesce, tóte obiectele i vorbescu de acestu simtiementu sacru; tóte i aminatescu, i sioptescu numele patriei sale. Paserile, stelele, ríurile, muntele inaltu, campi'a manósa, codrulu verde, in fine tóte i revóca in memoria amorulu de patria. Buna óra in urmatória sublima balada:

— Frate, frate de stejaru,
 Lasa-me se taiu unu paru,

Se-mi facu ossia la caru!
 — Fratióre, romanasiu,
 Voiosu parulu dati-l'asiu.
 Déc' ai face tu din elu
 Buzduganu de voinicelu,
 Ghióga mare nestrujita,
 Cu piróne tintuita,
 Si cu dens'a de-ai luptá,
 Se aperi mosi'a ta.
 — Cornule ce nu te 'ndoi
 De-o crénga se te despoi,
 Se-mi facu prajina de boi?
 — Fratióre, romanasiu,
 Créng'a lunga dati-o-asiu,
 Cá s'o faci arca de resboi,
 S'alungi lesii dela noi.
 Lasa boii, fratióre,
 Si te da la venatória,
 Ca nu-e timpu de plugaria,
 Ci e timpu de vitejia!
 — Codrii, codrii, me juru eu,
 Se ucidu cu bratiulu meu,
 De totu cornulu unu dusimanu,
 De stejariu unu capitanu.
 (Va urma.)

Din cronic'a lui Michailu Cserei. 1661—1711.

(Continuare).

La a. 1704 Cserei incepe mai antaiu cu descrierea rebeliunei secuiloru, carii incepura a se depreda, uicide si aprinde unii pre altii, dupa cumu adica unii se tienea de partit'a lui Franciscu Rákoczi, éra altii de a casei Habsburg, curuti, séu lobonti. Primele inceputuri le face unulu Sándor János din scaunulu Ciucu, care esindu cu fiii sei cá si unu tataru betranu, adaoge cronicariulu, impreuna cu logofetulu Toma si cu Georgie Horváth, depredara tóte averile lui Stef. Apor, cate le avea elu in Ciucu. De acolo venindu ei in scaunulu Ohorheiu, depredara averile tuturoru boieriloru, cati se aflá strimtorati in cetati, éra din ladile loru, pe care le sparsera, au dusu nenumerate scule, margele, pietrii nestimate, argintarii, vestmente, au manatu cai, boi, bivoli, oi, éra dela sate inca stórsera cate duóá pana in trei sute de fiorini, si asia se re'ntórsera in Ciucu cu nespuse predatiuni.

Vediendu Rabutin, cà nu mai e gluma, trimise in Trei-scaune pe vicecolonelulu seu Graven cu cateva sute de călaretii, éra la Odorheiu trimise pe baronulu Tige cu alte ostiri. Graven ajunse la Codlea. Cateva mii de curuti din Trei-scaune si Giurgiu stá pe atunci de betia la Hermanu, pre candu le aducu scirea, cà venu nemtii. Curutii era comandati de M. Henter. Fiindu toti beti, apucara in fuga spre Codlea. De aru fi avutu ei unu comandante intieptu, usioru aru fi potutu macela pe acei nemti puçini. Nemtii inse punenduse in linia dincolo de vale, acei secui nebuni inaintara toema intr'acolo. Nemtii incepura a trage din pusce; secuii indata o si tulira la fuga, éra serbii luandu'i la góna pre siesu inainte, ii taia, incatu din secui perira mai multe sute, éra dintre nemti

neci unulu nu a peritu. Sarmanulu Andreiu Szabo din Ciucu inca a peritu aici, éra baratulu (calugarulu parochu) din Baraoltu (Baroth) voindu a scóte si elu sabi'a in contra profesiunei sale, ilu taiara si pre elu acolo, éra reverend'a 'io adusera la Brasiovu. Vitézulu generalu Mich. Henter isi aratá calcaiale, si ne-cutezandu a se opri neci in Trei-scaune, trecù in Tiér'a muntenésca, éra in loculu lui pusera generalu pe Petru Kálnoki.

Graven bucuránduse de victoria, merse in Trei-scaune, unde a datu focu la tóte satele din scaunulu Sepsi, éra locuitorii fugira la paduri. In Ciucu n'a intratu, din cauza cà nu avuse porunca pentru mai departe. Graven ardiendu Trei-scaunele, spargundu si depredandu ladile magnatiloru si ale altoru nobili secuii, ascunse in castelele din tienutul Barsei, se re'ntórse la Sibiiu cu mare castigu.

Intre acestea capitanulu de curuti Stefanu Guti venindu in scaunulu Murasiului si luandu cu sine tóte ostile, ajunse la Tèrgulu-de-Murasiu (Marosvásárhely). Acolo elu dearse una parte mare a orasiului si o depredà, éra fortaréti'a pentru atunci nu o a potutu lua. pentrucà orasianii s'au portatu in adeveru bine si au impuscatu pre mai multi dintre curuti. De acolo Guti trecù la Odorheiu, unde locotenentele nemtiescu predete cetatiu'a, éra elu insusi cu pedestrasii sei trecù la curuti. Guti rescolla pre toti secuii din scaunulu Odorheiu, chiamà si pre cei din Ciucu la sine, carii au si venitu, in catu acumu óstea se multise la cateva mii, cu care elu plecandu, se asiedia la Holdvilág. Baronulu Tige inca ajunse acolo cu vreo cinci sute de călaretii nemtiesci. La acelu locu puçinii nemti éra batura pe acea multime dobito-césca, pentrucà indata ce incepura se pusce din castrele nemtiesci cu treascuri, secuimea o si tulí la fuga. Éra Guti fiindu si atunci beatu, o luà si elu la fuga, éra nemtii si sèrbii taiara multi, mai alesu din pedestrele secuiesca, incatu acolo cadiura preste un'a miie trei sute. Guti scapà cu fug'a pana la Turd'a, unde Pavelu Kaszás ilu ucise din porunc'a lui Franciscu Rákoczi. Asia 'lu batù Ddieu pentru multele lui fara-de-legi. Éra apoi baronulu Tige dupa batalia dete focu scaunulu Odorheiu.

Acumu comandantele supremu alu curutímei ardelene se facù Stefanu Thoroczka, éra cu elu era Laurentiu Pekri, Mich. Teleki, Lad. Vay, Pav. Kaszás, Stef. Gyárfás, Nyuzó si alti mai multi capitani de curuti, cu carii a mersu asupra Sibiiului. Rabutin inca esí din cetate. De si curutii era de diece ori atatia, pre cati era nemtii, totusi elu se aruncà asupra lor; éra ei ne potendu suferi puscaturele nemtiloru, o luara la fuga, si intr'unu siantiu noroiosu perira nenumarati, multi din ei cadiendu si in captivitate, fusera dusi in Sibiiu. . . .

De aci inainte cronicariulu mai arata, cà Thoroczka readunandu'si óstea, pe Pav. Kaszás ilu trimise la St. Pauru, unde si acesta fu batutu reu, perdiendu vreo dóua sute din ai sei. Cu tóte acestea

mai tardu cadiura in potestatea curutiloru locurile fortificate St. Pauru, Betleanu, Bistriti'a, Unedór'a si Dev'a. Clusiulu era impresuratu de óstea lui Teleki. Rabutin purcese asupra loru numai cu dóua mii de ostasi, respinse pe Thoroczkai, care'lu asteptase la Cucerdea spre a'lu impedecea, se nu tréca Murasiulu. Atunci Thoroczkai apucandu inainte, isi impreuna óstea cu a lui Teleki. Acea óste unita facea ori si cumu vreo duoaspredece mii, calarime si pedestrime si asteptá pe Rabutin in linii regulate. Inca si oficiarii nemtiesci se ingrijara vedindu acea óste numérosa de curuti, si nu'lu inbarbatá, cá se dea peptu cu ei. Rabutin inse dupace 'i infruntá aspru, comandá a se sufla trómbitiile si inaintá asupra curutiloru. Era intre curuti vreo cinci sute pedestrime nemtiésca, care tradandu pe imperatulu, trecuse la Rákoczi si stá sub comand'a capitanului dela Odorheiu, care inca trecuse la curuti. Acestia mai tienura cevasi la bataia si impuscara pre cativa nemti de ai lui Rabutin; curutii inse si anume faimosului banditu (talchariu) Pavelu Kaszás mai antaiu apucandu la fuga, o turlira si ceilalti toti, éra sêrbii si nemtii persecutandu'i indelungatu, ucisera multi dintrensii. Stef. Thoroczkai inca fugí, apoi multu tempu nu cutezà a merge iuaintea lui Rákoczi, din cauza, cá acea peritiune i se imputá acestuia si lui Kaszás.

Dupa acestea Rákoczi puse pe curutii din Transilvani'a sub comand'a lui Laurentiu Pekri. Rabutin dupa batalia intrá in Clusiu, unde aruncá contributiune belica, apoi dispuse ruinarea muriloru cetatei pana la cativa stanjini; dupa aceea impréuna cu garnison'a nemtiésca de acolo se réntórse la Sibiiu in pace. De aici trimise in tóte partile, pentrucá se adune cantitati fórté mari de victualia la Sibiiu; éra la Medeasiu comandá pe baronulu Tige cu cateva sute de calareti, pentrucá se stea acolo si se obserbe pe curuti; éra pe Graven ilu espedá din nou in Treiscaune, pentrucá se desarme pe secui. Era una confusiune infricosiata in tiéra, pentrucá cei carii se tienea de partii'a curutiloru, de fric'a némtiului fugea la paduri, la munti si ori unde potea, pana candu mai tardu apucandu la comanda Laurentiu Pekri, aduná pe curutimea respandita si descinse la Teremi'a, de unde inaintá una parte de óste catra Treiscaune in contra lui Graven. Acesta aflandu, cá venu curutii numerosi secuiloru in ajutoriu, avendu elu numai siese sute cu sine, se réntórse la Sibiiu. Curutii inca'i calcara in urma si 'lu ajunsera in districtulu Fagarsiuului la satulu Sierpeni (Siarcai'a). De si curutii mai antaiu se inieptara cu iutiéla asupra nemtiloru, incatu una aripa incepù se fuga si pe multi nemti taiara, mai pre urma inse némtiulu reculegunduse, batù pe curuti si'i luá la fuga, éra Graven se réntórse la Sibiiu cu multi nemti vulnerati. „Fiindu-cá tiér'a nu mai potea contribui pentru armata cá inainte de aceea, Rabutin, dupace se réntórse la Sibiiu, poruncí guberniului, cá se scóta indata una suta mii de fiorini pentru armata. Guberniulu neaflandu altu modu, se

tacsara (membrii guberniului) mai antai pe sine, apoi pre ceilalti domni si prenobili, si facundu sum'a intréga, o detera lui Rabutin. Eu inca am datu atunci una suta fiorini. Stefanu Apor nu se prea invoia cu acea contributiune personala, Rabutin inse 'i trimise vorba cá: pana ce va luá cardinalulu Kollonics scirea, pana atunci dieu elu (Rabutin) ii va pune capulu (lui Apor) la curu, apoi atunci, déca lui Kollonics ii va fi parendu reu, se ilu cóse éراسi la gútu. St. Apor inspaimantatu, singuru numerá diece mii de fiorini.“

„Bietulu Nicolae Bethlen inca a patit'o in Sibiiu. Totudeauna am audítu, cá nimeni nu este destulu de intieptu pentru sine, si cá candu cade unu omu intieptu, caderea lui totudeauna e mai grea, decatu a celui simplu. Tocma asia o patí si elu, de si in Transilvani'a nimeni nu ajungea cu elu la mente si istetíme, si pentru intieptiunea lui cea mare ar fi potutu avea auctoritate si intre primii ministrii ai imperatului romaniloru. Elu facù una nebunia mare, cá-ci scrise unu proiectu despre modulu, cumu se fia gubernata Transilvani'a, cá adica soçi'a principelui Transilvaniei se fia cu adeveratu din cas'a austriaca, se dea inse tributulu si turciloru. In scriptulu seu mai sunt si alte secaturi de acestea, de care si-ar poté bate jocu si unu omu cu mentea marginita. Elu dedese acelu proiectu in secretu la man'a unui grecu cunoscutu lui, anume Stefanu Pana, care pe atunci voia se mérga la Vien'a, pentrucá se'lu dea oratoriloru (plenipotentiloru) Angliei, pentrucá pe atunci decurgea negociatiuni intre imperatulu nemtiescu si intre unguri, éra ambasadorii Angliei si ai Olandiei venisera in diosu la Sambat'a-mare pentru conferentia. Acelu grecu duse (scriptulu, memorialulu) la Rabutin si 'i spuse, cá Nicolae Bethlen voiesce se'lu trimita prin elu la conferentia. Rabutin citindu'lu si manien-duse, arestéza pe N. Bethlen si poruncése guberniului, cá se'lu dea in judecata. Generalulu era mai denainte maniosu pe N. Bethlen din cauza, cá acesta singuru cunoscea atatu politic'a din tóta Europ'a, catu si pe a cabinetului imperatescu, elu nu voia se lingusiésca neci pe generalu, neci pre ceilalti oficiarii nemtiesci, precumu facea ceilalti domni de unguru, carii ii adorá mai cá pre Dummedieu, si la unu tandala de cornetariu inca'i dá titlu de illustrissimus. Gubernatoriulu (Georgie Bánffi) inca nu'lu iubea, pentrucá elu (Bethlen) adesea mustrá pe gubernatoriu pentru multe lucruri rele, apoi fiinducá gubernatoriulu era unu omu fórté rapitoriu*), Nicolae Bethlen ilu impedecá la multe lucruri de acelea. Stef. Apor ii era inemicu de mórté, cá si ceilalti domni papistasi. Inse neci coreligiunarii sei nu era prea indestulati cu densulu, din caus'a trufiei lui. Asia usioru conspirara in contra lui si toti ii voia perirea. Directoriulu ilu citá pentru acelu proiectu cá pentru not'a infidelitatei, macarucá acelu scriptu alu lui Bethlen judecatu cu mentea sanetósa neci-unadata nu ar fi meritatu nota,

*) Mivel a gubernator cape-rape ember vala, dice cronicariulu.

pentru că deca stă în voi'a domnilor consiliari a 'si da voturi opuse unele la altele tocma și în presentia principelui, regelui, imperatului, și pentru aceea nimeni nu pôte numi tradatoriu pe celalaltu, pentru ce nu fia liberu a sî face proiecte pe unu tempu, candu tier'a se afla într'una disordine asia mare, pentru că regimulu ei se se pōta restaura într'una ordine și forma catu se pōte mai buna. Pe urm'a pracei celei nelegale și periculose începute asupra lui Em. Iosika detera porunca, că fiacare (judecatoriu) se'si dea votulu seu în scrisu, și la multi, carii nu voiă se voteze în contra consciintiei sententia de mōrte asupra lui din caus'a acelui scriptu nebunescu, pentru care inse nu merită mōrte, neci vreuna scadere în averile sale, le reintōrsera voturile, unora și de cate cincii și siese ori, pana candu ii silira, că se voteze asupra'i not'a infidelitateri. Ilu și condamnara, era Rabutin stă cu deadinsulu, că se'i ia viētia; Nicolae Bethlen inse'si apelă caus'a la imperatulu, apoi ilu dusera și pre elu la Vien'a și de atunci este acolo, neci credu că'lu voru mai lasa în patria*)."

Pe Ioanu Sasulu, jude regescu din Sibiiu inca'lu ajunsese resbunarea dumnediesca. Acelu omu isi petrecuse tōta viētia sa în intrige. Pentru că se între elu în gratia, denuntia ne'ncetatu pe magnatii de unguru la generalulu. Uneori se alatură langa papistasi în contra celorualte confesiuni, era altadata se lingusia reformatiloru, precumu adeca credea elu că folosese mai multu intereselorū sale. Candu nu 'si potea ajuta în altu modu, omorā pe inemicii sei prin veninu. Era vorba, că elu lucra pentru binele natiunei sasesci, într'aceea inse 'i subjugā și pe aceia. Neci unulu dintre functionarii sasiloru nu a cutezatu se lucre în contra lui; în tōte scaunele sasesci a dispusu a se face economii mari (adeca a se infintia casse de bani), era apoi veniturile cele mari le tragea elu pentru sine. Tienca la sine în secretu fete frumōse de sasu, pe care le ingrecā, era apoi pentru că se nu se scia, le ucidea prin veninu. În fine faptele lui esira la lumina în modulu urmatoriu. Primariulu (Bürgermeister) din Seghisiōr'a Mich. Deli, încependu a bate moneda falsa, fapt'a lui se descoperi; elu inse merse la Vien'a, unde se facu papistasiu, dupa care

*) Nicolae Bethlen, nascutu din una familia de origine romanēscă, care a datu și pana atunci mai multi barbati de statu Transilvaniei, fusese unulu din acei fōrte puçini ardeleni, carii esia în tieri straine și venea acasa cu ceva invetiatura. Viētia și chiaru suferintiele sale atinse și de Cserei sunt cunoscute în dīlele nōstre în urmarea publicarei memorialeloru lui N. Bethlen, cumu și a altorū documente din tempulu curutilorū lui Franciscu Rákoczi. Candu noi nu amu fi asia strimtorati în spatiu, precumu suntemu în adeveru, amu fi fōrte aplecati a ne ocupa aici și cu scriptele lui Bethlen.

Tradarea nefericita, care i s'a intemplatulu lui Nic. Bethlen din partea negutiatorului St. Pana, a datu familiiloru aristocraticē mii de ocasiuni de a repeti cunoscut'a sententia latinēscă: Graeca fides nulla fides. În adeveru, că acea tradare a si fostu un'a din cele mai spurcate, din cate se mai afla în istoria acestei tieri.

Not'a comp.

indata'lu și ertara, apoi venindu în tiēra, cartea de gratia o publică în fatia guberniului. Ioanu Sasulu nu respectă gratia data dela imperatulu fara scirea guberniului și a tierei, pentru că falsificarea baniloru inca trage pe urm'a sa not'a infidelitateri, și usulu este, că asemenea cauza se o persecuteze directoriulu în fatia dietei; asia elu merge la Seghisiōr'a, trage în judecata criminala pe primariu și pune de'i taia capulu. Guberniulu iritatu pentru acea ōrba indrasnela aratata pe fatia, denuntia caus'a la generalulu. Rabutin inca era maniosu pe Ioanu Sasulu, pentru că cu puçinu mai nainte voise a ucide cu veninu pe adiutantele generalului anume Acton. Asia Ioanu Sasulu fu arestatu, cercetarea se pornese asupra lui; se descoperu tōte infamele lui factiuni, curvii și asasinatē, și asia condamnatu fiindu dupa lege, capulu judelui regescu din Sibiiu fū taiatu în piatia Sibiiului prin carneficele din Sibiiu. Totu atunci se taiă capulu unui sierbitoriu alu lui, prin care patrase asasinatē multe, asia, incatu pe mormentulu lui Ioanu Sasulu s'ar poté serie:

Discite justitiam moniti et non temnere divos. Pentru că nu este crima atatu de ascunsa, pe care Ddieu se nu o scōta la lumina spre stricatiunea și infami'a omului peccatosu. Acelu Ioanu Sasu a mersu la mōrte cu multa barbatia și cantandu. Se pare, că bunulu Ddieu, din gratia sa ii dete lui spiritu de caintia mai nainte de ōr'a mōrtei, pentru că neci altii se nu despere de mantuintia. Candu ii citira sententia în audiulu dietei, nu s'a schimbatu nimicū în fatia, ci cu mare curagiu dīse: „Tōte cāte a enumeratu directoriulu în actiunea sa în contra mea, le-am facutu cu sciintia și cu voi'a deplina, ba inca și mai multe, pentru care meritaiu mōrtea, și neci că ceru gratia dela vreunu omu, ci punendu'mi tōte peccatele mele în ranele mantuitoriului meu Christosu, de acolo asteptu gratia peccatosului meu sufletu, și sciu bine, cumu că Ddieu din gratia sa mi le-a ertatu pe tōte acelea și că mane va primi sufletulu meu întru imperati'a sa cea santa. Adeveratu, imi vene camu greu, că trebuie se esu dintre mariile și domniile vōstre și se me departu din acēsta lume; cu tōte acestea me bucuru, că Ddieu me ia din acēsta lume, și că nu voiū mai vedea acelea calamitati, care se apropie atatu asupra mariloru și domnilorū vōstre, catu și asupra tierei întregi.“

În acelasiu anu orasiulu Aiudu fū arsu și depredatu în modu fiorosu. Curuti' apucaseră a lua orasiulu dela unu capitanu de lobonti, anume Sigismundu Balogh, carele trecu și elu la curuti. Atunci Rabutin trimise pe baronulu Tige cu calareti nemti și cu sērbi la Aiudu. Stefanu Thoroczka, care nu era departe de Aiudu, nu a voitu (sēu nu a cutezatu) se'i mērga în ajutoriu. Asia Tige luā pe curuti la fuga, apoi dete focu orasiului, fortaretiei, bisericelorū, colegiului reformatilorū, depredā tōte averile orasiului, taiā cateva sute de orasieni și studentii, era

pe popi si pe profesori ii spoliara de tóte si asia se reintórsera incarcati de predi*).

(Va urma).

Nr. 227—1869.

Protocolulu siedintiei lunare a comit. asoc. trans.

ținute in 3. Augustu a. c. 1869 sub presiđiulu Rev. dlui vice-presiđinte I. Hannia, fiindu de facia dd. membrii consil. aulicu Iacobu Bologa, dn. consil. de finantia Petru Manu, dn. capitanu pens. Ioanu Bradu, dn. dr. Ioane Nemesiu, dn. parochu si prof. Zacharia Boiu, dn. secret. II. Ioane V. Rusu, dn. capitanu si cassariu alu asoc. Const. Stezariu si dn. redact. si bibliotecariu Nicolae Cristea.

§. 77. Comisiunea alésa in siedinti'a comitetului din 22. Iuliu a. c. §. 68 spre asi dá opiniunea motivata in privinti'a unei scrisori a presiđiului societatiei din Vien'a „Romani'a,“ relative la infiintiarea unei catedre pentru limb'a si literatur'a romana la universitatea de acolo, prin referent. seu dn. prof. Z. Boiu referéza in obiectulu din cestiune.

Comisiunea, dupace arata necesitatea aduncu simtita a unei catedre de profesura pentru limb'a si literatur'a romana la universitatea din Vien'a, unde tenerimea romana atatu de numerósa se aiba ocaziune a se cualificá mai departe in studiulu limbei si literaturii sale nationale, condusu fiindu si de intetietori'a dorintia a se dá junimei „Romani'a“ totu concursulu possibile materiale si morale alu asociatiunei, face urmatori'a propunere:

a) Cá comitet. asociat. se recomande chartli'a junimei romane din Vien'a cu tóta caldur'a atentiunei adunarei generale a asociatiunei cu aceea, cá acést'a se dechiare si din partea sa, infiintiarea unei catedre pentru limb'a si literatur'a romana la universitatea din Vien'a de o necesitate imperativa.

b) Cá adunarea gener. se insarcineze si se imputernicéscă pre comitetulu asoc., cá in co'ntielegere cu celealalte doue asociatiuni romane din Aradu si Cernautiu se faca toti pasii de lipsa, pentru realisarea acestui lucru, catu mai curendu si in speciale, se se adreseze pre calea sa catra inalt. ministeriu de culte si invetiamentu din Vien'a, cu rogare, cá inaltu acela si binevoiéscă a incuviintiá si cu privire la folosulu generalu alu unei catedre de limb'a si literatur'a unui poporu, ce numera in monarchia preste 3 milióne suflete — totuodata a si dotá acésta catedra intr'unu modu corespundietoriu si suficiente din miđiu-

*) Cu acea catastrofa venita preste Aiudu in an. 1704 se póte asemena prea bine cea din érn'a anului 1849, numai catu pentru descrierea autentica a acesteia pana acumu nu se aflá nici unu condeiu nepartinatoriu si neci macaru cá alu lui Cserei. Mai nainte de tóte ar fi se se afle curatu, cá ce porunci dedese colonelulu Losenau aceluor doi tribuni, cu carii vorbise elu mai multe cu unu dí mai nainte de catastrofa. In archivulu comitetului din Sibiiu se pastrase una scrisóre, ce coprindea óresice informatiuni despre acea intrevorbire a lui Losenau cu acei doi tribuni; inse cativa oficiari nebnatici de insurgenti in 12. Martiu 1849 detersa focului totu archivulu comitetului romanescu, prin urmare se perdú si acea scrisóre. Not'a comp.

lócele statului, si cá pentru ocuparea acestei catedre inalt. ministeriu de culte si instructiune, se binevoiéscă a deschide concursu, ér din concurentii insinuati a denumi pre acela, pre carele pre bas'a documenteloru produse, 'lu va aflá de celu mai competente.

c) Cá atatu despre decisiunile comitetului, catu si la tempulu seu despre decisiunile, ce va aduce adunarea gener. a asociat. in privinti'a acést'a, se se incunoscintieze societatea „Romani'a“ fara amenare cu acelu adansu de astadata, cá spre a face vreunu pasiu in obiectulu cestiunatu catra vener. consistoriu gr. orient. din Bucovin'a, comit. asociat. nu aflá a fi consultu.

Comitetulu considerandu si apretiuindu motivele comisiunei, decide cu unanimitate: a primi in totu co-prinsulu de conclusu alu seu propunerea aceleia si cá atare a o recomandá spre acceptare procsimei adunari generale.

§. 78. Comisiunea insarcinata in siedinti'a comitetului din 15. Sept. 1868 §. 108 cu elaborarea unui proiectu pentru infiintiarea unei tipografii pre sém'a asociatiunei, prin referentele seu dn. redactoriu Nic. Cristea raportéza in acestu obiectu.

Comisiunea acést'a, dupace pre bas'a dateloru eruate, arata in specialu, cá infiintiarea unei tipografii in calcululu celu mai micu, ar costá pre asoc. celu puçinu unu capitalu de 9815 fr., fara de a considerá spelele periodice, ce aru urmá pre fiacare anu; mai departe din motivele, cá o suma asia mare de bani, ce ar fi de lipsa la infiintiarea unei tipografii, acum deocamdata nu s'ar poté luá, decatu din capitalulu asociatiunei, ce ar fi contra statuteloru, propune, cá infiintiarea tipografiei, se se amane pentru tempuri mai corespundietoria.

Punendu la discussiune obiectulu din cestiune, dn. consil. aulicu Iacobu Bolog'a se aflá motivatu a face fatia cu propunerea comisiunei o contra-propunere, cá adeca comitetulu se recomande adunarei generale infiintiarea unei tipografii pre sém'a asociatiunei, fiinducă de si ar costá spele considerabile infiintiarea unei tipografii, dar aceea ar aduce si venituri considerabile, si prin urmare asociat. ar poté se trage folóse mari din aceea. Acésta propunere mai este spriginita si de dn. capitanu pens. Bradu.

Dupace asupra acestui obiectu importante, urmara desbateri mai lungi si dd. membrii isi descoperira opiniunile sale: comitetulu pre langa motivele comisiunei, mai considerandu si aceea, cumuca de si capitalulu pentru redicarea unei tipografii, nu s'ar poté privi cá unu erogatu in intielesu strensu, ca-ci acelu capitalu ar fi totudeauna representatu in insasi tipografi'a, cá o realitate a asociatiunei, totusi, dupace in Sibiiu esista deja mai multe tipografii, o societate, precum este asociatiunea nóstra, neci decum nu s'ar poté ingrighi de o tipografia asia, precum o póte face acést'a unu privatu cunoscatoriu de lucru, ci ar trebui se o faca prin unu conducatoriu póte strainu, cu léfa mare si neinteresatu de lucru, si asia usioru s'ar

poté templá, cà in locu de folóse, asociat. se aiba daune si in urma se perdia intregu capitalulu; pre langa aceea fiinduca redicarea unei tipografii este o intreprindere speculativa, nu se afla deocamdata neei consultu, cá capitalulu asociatiunei se se bage in atare intreprindere; deci din motivele aduse si desbataute cu tóta seriositatea: comitetulu se afla indemnatu cu maioritate de 5 (langa care se mai adauge si votulu presiedintelui resp. acum 6 voturi) contra 2 voturi, a primi propunerea comisiunei, si resp. a decide: cá adunarei generale se i se recomande deocamdata amanarea infiintari tipografiei cestiunate pana la alte impregiurari mai favoritorie in totu respectulu, si mai alesu in catu privescu acele prosperarea materiala a asociatiunei.

§. 79. Se presentéza conspectulu despre starea cassei asociat. pre tempulu acestei siedintie, din carele se vede, cà asociatiunea, dupa subtragerea erogateloru facute in an. cur. pana acumu, are in proprietatea sa sum'a de 40,531 fr. 55 1/2 cr.

Spre sciintia.

§. 80. Secret. II. in legatura cu conspectulu cassei raportéza in specialu despre banii incursi la asociatiune dela siedinti'a comit. din 26. Iuliu a. c. pana in presenti, parte cá tacsé de m. ord. si pentru diplome, ori cá prenumeratiune la „Transilvani'a“ si anume:

a) Prin dn. canonicu metrop. si colectoriu alu asociat. Ioanu Fekete s'a trimisu cá tacsá de m. ord. 65 fr. (Nr. 203).

b) Dela dn. prof. de preparandia in Blasiu, Stef. Popu cá tacsá de m. ord. nou pre a. 186⁸/₉ si pentru diploma 6 fr. (Nr. 204).

c) Dela dn. notariu comunale in Resinari, Ilariu Mutiu, tacsá de m. ord. pre a. 186⁸/₉ 5 fr. (Nr. 205).

d) Dela dn. vicariu Gregoriu Moisilu tacsá de m. ord. pre a. 186⁷/₈ 5 fr. (Nr. 208).

e) Prin dn. advocatu dr. Ioane Ratiu cá pretiu de prenumeratiune la „Transilvani'a“ restante de pre a. 1868 33 fr. (Nr. 211).

f) Dela dn. canonicu metrop. Greg. Mihali in o obligatiune urb. trans. 100 fr. m. c. (Nr. 212).

g) Pentru o diploma dela dn. propriet. in Culesiu, Nic. Birlea 1 fr. (Nr. 216).

h) Dela dn. prof. gimn. in Craiov'a, Ioanu Fauru tacs'a de m. ord. pre a. 186⁸/₉ si 18⁶⁹/₇₀ 10 fr. (Nr. 217).

i) Prin dn. protopopu I. Hannia cá tacsá de m. ord. pentru dn. I. Brote pre 186⁷/₈ si 186⁸/₉ 10 fr. (Nr. 218).

k) Prin dn. prof. in Aradu, At. Siandoru tacs'a de m. ord. pre 186⁸/₉ si pentru diploma dela dn. advocatu Ioanu Popoviciu Desseanu 6 fr. (Nr. 220).

l) Deadreptulu la cass'a asociat. a mai incursu cá tacsá de m. ord. dela 2 domni membrii 15 fr. (Nr. 222).

Se iea spre sciintia.

§. 81. Secret. II. propune a se dá diplome de

memb. a) pentru dn. canonicu metrop. Greg. Mihali diploma de m. fundat., fiinduca dsa prin depunerea in doue renduri a capitalulu de 200 fr. a corespunsu §. 6 din statute; b) pentru dd. Stef. Popu, Georgiu Munteanu ambii profesori de preparandia in Blasiu si pentru dn. advocatu in Aradu, Ioanu Popoviciu Desseanu diplome de m. noui.

Conclusu. Propunerea priminduse, secret. II. se insarcinéza cu espedarea respectiveloru diplome.

§. 82. Dn. secret. I. trimete list'a abonatorulu la „Transilvani'a“ incursi deadreptulu pre calea redactiunei, si totuodata face cunoscutu, cà dn. prof. Ioanu Badilescu a respunsu la dsa tacs'a de m. ord. pre a. 186⁷/₈ si 186⁸/₉ in suma de 10 fr.

Conclusu. Se iea spre sciintia cu aceea, cà resp. lista se se strapuna cassei asociat. spre a avé in evidentia numerulu si numele abonatorulu la „Transilvani'a“, cum si spre intrebuintiare in computurile sale facia cu redactiunea numitei foi.

§. 83. Se presentéza testimoniale stipendiatiloru asociat. pre semestr. II. an. scol. 186⁸/₉ si anume:

a) a tenerului ascultatoriu la facultatea filosofica in Pest'a Ioanu Marcusiu, carele a depusu colocuiele prescrise cu progresu eminente (Nr. 206);

b) a tenerului ascultatoriu de facultatea filosofica in Vien'a Petru Emiliu Prodanu, carele a depusu trei colocuui cu resultatu destinsu (Nr. 215); si

c) a studentelui de a VII. clasa gimn. de statu din Sibiiu Nicolae Calefariu, carele a reportatu clas'a de prim'a cu eminentia (Nrulu locat. I.).

Spre sciintia.

§. 84. Se presentéza concursese intrate pentru premiulu de 25 fr. destinatu pentru aceli docenti, cari voru dovedi pana la adunarea gen. procsima, cà au prasitu celu puçinu 200 altoi prensi si anume:

a) dela docentele din San-Georgiu Iosifu Georgitia pentru 240 altoi (Nr. 209);

b) dela docentele din Sacadate Ioanu Andreiu pentru 276 altoi prensi (Nr. 213);

c) dela Ioanu Aref'ta, muncitoriu in Brasiovu, pentru preste 800 altoi prensi (Nr. 214);

Se iea spre sciintia, cu aceea, cà resp. concursu, dinpreuna cu documentele acluse, se se asterne adunarei generale.

§. 85. Secret. II. pre bas'a imputernicirei date comitetulu din partea adunarei generale dela Gherl'a p. XXI. pos. 3 se róga, a se asemná pentru oficialii asociat., carii voru merge la adun. gener. tienenda la Siomecut'a, o anticipatiune amesurata ca spesele de calatoria.

Conclusu. Comitetulu luandu in consideratiune, cà necesitatea recompensarei speseloru de calatoria pentru oficialii asociat. s'a recunoscutu si prin conclusulu adun. gener. dela Gherl'a p. XXI., si de aceea numit'a adunare genarale, asi imputernicitu pre comitet. asoc. a poté asemná o anticipatiune in spese de calatoria; deci la propunerea dlui consil. Bolog'a decide a se asemná pentru oficialii asociat., cari voru

merge la adunarea gener. dela Siomcut'a tienenda in 10. si 11. Augustu a. c. o anticipatiune de 300 fr. cu aceea observare, cá respectivii se-si asterna com-pururile speselor sale resp. adunari.

§. 86. Dn. bibliotecariu Nic. Cristea presentéza unu conto despre spesele legarei unoru carti din bi-bliotec'a asociat., care spese facu cu totulu 42 fr. 60 cr. si propune asemnarea esolvirei aceluï conto din sum'a preliminarata pentru spesele extraordinarie ale comitet. si pentru biblioteca.

Conclusu. Comitétulu primindu propunerea dlui bibliotecariu asemnéza la cass'a asoc. esolvirea resp. conto.

§. 87. Se presentéza o chartia a iuristului Nic. Prosteanu, prin care numitulu teneru 'si esprima comitetului intim'a sa multiumita pentruca pre a. scol. 186⁸/₉ i s'a fostu aplacdatu unu stipendiu de 80 fr. Spre sciintia.

§. 88. Secret. II. da cetire raportului seu despre activitatea comitetului pre an. 186⁸/₉, destinatu a se ceti in adunarea generala procsima.

Conclusu. Se iea spre sciintia cu aprobare din partea comitetului.

§. 89. Pentru verificarea protocolului acestei sie-dintie se alegu dd. membrii Petru Manu, dr. Ioane Nemesiu si profes. Zach. Boiu.

Cu aceste siedinti'a comitetului inceputa la 4 óre dupa amiadi, se incheià pre la 7¹/₂ óre sér'a.

Datulu cá mai susu.

Ioanu Hannia mp.,
vicepresiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

S'a verificatu in 5. Augustu 1869.

Manu mp. Dr. Nemesiu mp. Boiu mp.

Bibliografia.

CARTE DE GIMNASTICA,

cu figure si testu esplicatoriu, de G. Moceanu, profesor de gimnastica. Auctorisata de consiliulu su-perioru alu instructiunei publice. Bucuresci. Impri-meri'a statului. Litografi'a fabricéi de charthia dela Zernesci. 1869 cu 246 figure, partea cea mai mare fórte interesante pentru elevii de gimnastica. La a-césta carte ne vomu mai réntórcé.

Principiulu unitatiei in istoria.

Discursu rostitu la universitatea din Iasi, de A. Vi-zanti, licentiatu in filosofia si litere, profesor su-plinítóre de istori'a si literatur'a romana etc. Iasi 1869.

Studii critice asupra instructiunei publice

dela espositiunea universalá din Paris, urmata de o dare de séma asupra espositiunei de Bele Arte din Madridu, de A. Vizanti. Iasi 1869.

Discursulu dlui A. Vizanti,

licentiatu in filosofi'a si litere, la inaugurarea cursului seu de literatur'a romana dela facultatea de litere din Iasi. Iasi 1869.

A esitu de sub tipariu si se afla spre vendiare la librariile din Romani'a:

MANUALU DE AGRICULTURA

pentru clase primarie, de P. S. Aurelianu (agricultoru), directoru scólei de agric. si selvicultura etc.

Publicarea baniloru incursi

la asoc. dela sied. comit. din 26. Iuliu a. c. pana la sied. aceluia din 3. Augustu c. n. 1869.

1) Prin Rever. dn. canonicu metrop. si col. asociat. Ioane Fekete s'au trimesu la asoc. 65 fr. v. a. si anume: a) dela Rev. dsa cá tacsá de m. ord. pe 186⁸/₉ 5 fr.; b) dela Rev. dn. not. consist. Stefanu Manfi tacsá de m. ord. pe 186⁷/₈ 5 fr.; c) dela Rev. dn. prepositu capitul. Basiliu Ratiu tacsá pe 186⁷/₈ 10 fr.; d) dela dn. canonicu metrop. Const. Pappalvi tacsá pe 186⁸/₉ 10 fr.; e) dela dn. can. metrop. Ioanu Chirilla tacsá pe 186⁸/₉ 5 fr.; f) dela dn. can. metrop. Ant. Vestemianu tacsá pe 186⁸/₉ 5 fr.; g) dela dn. can. metrop. Elia Vlása tacsá pe 186⁸/₉ 5 fr.; h) dela dn. v. rectoriu semin. Teodoru Deacu pe 186⁸/₉ 5 fr.; i) dela dn. v. notariu consist. Sim. Mat. Popu pe 186⁸/₉ 5 fr.; k) dela dn. prof. norm. Georgie Ratiu pe 186⁸/₉ 5 fr.; l) dela dn. prof. de preparandia Georgiu Munteanu tacsá de m. ord. nou pe 186⁸/₉ 5 fr.

2) Dn. profes. de prepar. in Blasiu, Stefanu Popu trimete cá tacsá de m. ord. nou alu asoc. si pentru diploma 6 fr.

3) Dela dn. prof. gimn. in Bucuresci, Ioanu Badilescu tacsá de m. ord. pe 186⁷/₈ si 186⁸/₉ 10 fr.

4) Dela dn. vicariu Gregoriu Moisilu tacsá de m. ord. pe 186⁷/₈ 5 fr.

5) Dela Rev. dn. can. metrop. Greg. Mihali o obligatiune urb. trans. de 100 fr. m. c.

NB. Dupace numitulu domnu a mai oferitu in an. curente inea alti 100 fr. m. c. in obligat. urb. s'a facutu deja membru fundatoriu alu asoc. trans.

6) Dela dn. proprietariu in Cublesiu Nicolae Birlea pentru diplom'a de m. ord. 1 fr.

7) Dela dn. prof. gimn. Ioanu Fauru tacs'a de m. ord. pe 186⁸/₉ si 186⁶/₇₀ 10 fr.

8) Dela dn. proprietariu Ioane Brote tacs'a de m. ord. pe 186⁷/₈ si 186⁸/₉ 10 fr.

9) Prin dn. prof. dr. At. Siandoru s'a trimesu pentru dn. advocatu in Aradu, Ioanu Popoviciu Deseanulu cá tacsá de m. ord. nou pe 186⁸/₉ si pentru diploma 6 fr.

10) A mai intratu deadreptulu la cass'a asoc. cá tacsá de membrii ord.: a) dela dn. capitanu pens. Ioane Bradu tacs'a de m. ord. pe 186⁸/₉ 5 fr.; b) dela dn. parochu in Brasiovu, Bar-tolomeiu Baiulescu tacs'a de m. ord. rest. pe 186⁶/₇ si 186⁷/₈ 10 fr. Sibiu, in 3. Augustu 1869.

Dela secretariatulu asoc. trans.

Catalogu generalu de carti romanesci
alu libreriei S. Filtsch in Sibiu (piati'a mica Nr. 424).

(Continuare din Nr. 16).

Filologia.

Chrestomatia séu Analecte literarie de T. Cipariu. 1858. 1 fr: 92 cr.

- Despre scrierea limbii romane de Titu Maiorescu. Iasi 1866. 1 fr. 50 cr.
 Elemente de filologia, trad. de E. Protopopescu. Bucuresci 1862. 60 cr.
 *Tentamen criticum in originem derivationem et formam linguae romane in utraque Dacia vigentis, de A. T. Lauriano. Viena 1840. 2 fr.

Scrieri istorice.

- Archiv'a istorica a Romaniei (1865—1867) de Hajdeu, 2 volume fiecare in 4 fasc. 3 fr. 80 cr.
 Archiv'a romanésca de M. Cogalniceanu. Iasi 1860. 8 fr. 40 cr.
 Chronic'a Romaniloru de dr. G. Sincai. 3 tom. Iasi 1853. 14 fr. 70 cr.
 Compendiu de istoria generala cu geografia descriptiva de Cernatescu. Edit. 2-a. 3 fr. 50 cr.
 Epoca lui Vasile Lupulu si Matheu Bassarab Voivod, domnii Moldovei si Tierei-Romanesci 1632—1654 de G. Missail. 2 fr. 10 cr.
 Garibaldi. Istoria biruintiei a doue Sicilii cu notitie luate pe campu di cu di, trad. de G. Picolo si Const. Iertiano. Bucuresci 1866. 2 fr. 84 cr.
 Ioane Voda celu completu 1572—1574 de B. Petriceicu-Hajdeu, cu unu portretu si 10 gravure. Bucuresci 1865. 3 fr. 70 cr.
 †Istori'a generale a Daciei séu a Transilvaniei, Tieri Muntenesci si a Moldaviei, de D. Fotino, trad. de G. Sion. 7 fr. 50 cr.
 Istori'a moldo-romani. (Manuscrise vechi pe limb'a romana, gasite in sf. monastiri Cozia si Serbanesci), 2 vol. 2 fr. 40 cr.
 Istori'a Romaniloru din Dacia superioare de A. P. Ilarianu. 2 tom. Viena 1852. 5 fr.
 Istori'a Romaniloru din timpurile cele mal vechi pana in dilele nostre, de A. T. Laurianu. Edit. a 2-a. Bucuresci 1861. 3 fr. 15 cr.
 †Istori'a Tierei romanesci, de fratii Tunusli, trad. de G. Sion. Bucuresci 1863. 2 fr. 80 cr.
 Istori'a politica si sociale a principateloru dunarene, de Elias Regnault, trad. de Ioanu Fatu. 2 tom. Iasi 1856. 5 fr. 70 cr.
 Institutiunile Romaniei, tabelu istoricu dela Traiana pana in dilele nostre, de I. Eliade. Bucuresci 1863. Part. I. 50 cr., part. II. 60 cr.
 Letopisitiele tiere mold. de Cogalniceanu. Iasi 1852. 2 tom. 18 fr.
 Magazinul istoricu pentru Daci'a de A. T. Laurianu, 5 vol. 18 fr. 90 cr.
 Martirii crucii ambelor Dacii de I. D. Petrescu. 1 fr. 25 cr.
 Pecatele tineretiloru, amintiri de junete, fragmente istorice de Negrutii. 4 fr. 80 cr.
 Mihnea Voda si Domna Kiajne, scene istorice din cronicile romanesci, de Odobescu. 1 fr. 60 cr.
 Revolutiunea romana din 1848 — Musatoiulu — de Pelimonu. 2 fr. 10 cr.
 Revista Carpatiloru, publicatiune literarie, sciintifica, istorica etc. de Sion, pe an. I. (1860) 14 fr. 70 cr. Idem an. II. (1861) 14 fr. 70 cr.
 Studii critice asupra istoriei romane. Luca Stroici, parintele filologiei latino-romane de B. Petriceicu-Hajdeu. Bucuresci 1863. 60 cr.
 †Tesauru de monumente istorice pentru Romania de A. Papiu Ilarianu, tom. I. compl. 10 fr., tom. II. 10 fr., tom. III. 6 fr.
 Unitatea latina, séu cauza romana in procesulu nationalitatiloru din punctulu de vedere istoricu, juridicu si politicu, de V. Maniu. 1 fr. 20 cr.
 Uricariulu cuprindietoru de chrisóve anaforale, tratate si alte acte ale Moldo-Valachiei, de T. Codrescu, 4 vol. Iasi 1857. 21 fr.
 Die Anfänge des walach. Fürstenthumes, von Rösler. 40 cr.

Instructiune religioase morale.

- *Acte si fragmente istorice biser. de T. Cipariu. 1853. 1 fr. 92 cr.
 Acahistieriu. Blasiu 1861. 50 cr.

- Acatistulu présf. nascat. de Ddieu. Sibiiu 1859, frumosu leg. 1 fr. 60 cr.
 *Adunare de rugatiune cele mai intrebuintiose fiecarui crestinu, de Dionisie. Bucuresci 1864. 1 fr. 80 cr.
 Agiasmataru séu scurtare de Molitvelniculu celu mare, in care se coprinde cele mai trebuintiose lucruri preotiesci. 2 fr. 65 cr.
 Apostolu. 12 fr.
 *Carticica de rugatiune. 10 cr., frumosu legatu 15 cr.
 Ceaslovu micu. Sibiiu, frumosu legatu 1 fr. 40 cr.
 Cuventari morale besericesci la tote duminicile si serbatori, culese prin G. Metesiu. Sibiiu 1863, 2 fr.
 *Epistolie a Dluu nostru Isusu Cristosu, ce a trimis'o din ceriu. 16 cr.
 Evangeli'a cea mare, rosiiu si negru tipar. cu 4 icóne leg. 10 fr.
 Istori'a revelatiune divine ambelor asiedimente de G. Popu, brosiura I, II, III. cate 50 cr.
 Liturgica, care cuprinde scurta talcuire a tuturor rendueleuru liturgice, de S. Andreovicuiu. Cernauti 1860. 70 cr.
 Liturgia sf. Ioanu Chrisostomu, arangiata pe trei voci barbatesci de Ioanu Cartu. 2 fr. 80 cr.
 Molitvenicu bogata, carele cuprinde in sine renduéla alusibeloru bisericeii resaritului, rosiiu si negru tip., frum. leg. 6 fr. 50 cr.
 Noulu testamentu alu domnului si mantuatoriulu nostru Isusu Cristosu cu psalmi. Bucuresci, leg. 80 cr.
 Octoichu micu pre optu tonuri. Blasiu 1858. 50 cr.
 Octoichulu celu micu, frum. leg. 1 fr. 40 cr.
 Patim'a si mórtea Dluu Cristosu in versuri cu icóne, leg. 1 fr. 25 cr.
 Pentecostariu micu. Blasiu 1860. 50 cr.
 Pentecostariu rosiiu si negru tip., frum. leg. 9 fr.
 Predicele si panegiricele parentului Helie Meniate, episcopulu, trad. si tiparitu de preotulu Cosma Mosesculu. Cu portretulu parintelui Meniate. 2 tom. Braila 1863. 6 fr. 30 cr.
 Psaltirea prorocului si reg. Davidu, in 4° frum. leg. 2 fr. 80 cr. Item 8° 1 fr. 40 cr.
 Teoctistu, Omiletica séu sciintie despre literatur'a bisericesca, de Scriban. 2 vol. 2 fr. 60 cr.
 Teologia morala pe scurtu, pentru trebuintia seminareloru din Romani'a, de Scriban. 1 fr. 40 cr.
 Tipicu bisericeii, care cuprinde renduéla domin., a serbator. stapanesci si a sfantel., alesu de preste totu anulu. Bucuresci. leg. 2 fr. 10 cr.

(Va urma).

Dictionariulu

UNGURESCU-ROMANESCU

(Magyar-román szótár)

compusu de Georgie Baritiu, Brasiovu 1869, legatu usioru cu 3 fr. 20 cr., legatu tiépenu cu calcaia de piele (Halbfranzband) 3 fr. 70 cr. v. a., se póte trage atatu dela auctoriu deadreptulu, catu si se póte comandá prin librerie totu cu pretiurile susu aratate, pentruca s'a ingrigitu, cá pretiulu se remana acelasi.

La cei mai departati dintre dd. abonati s'au trimisu ecsemplariale prin posta, din cauza ca ori ce alta ocasiune prompta si sigura a lipsitu. La cei cari au a primi cate 10 à 50 ees. s'au trimisu prin carausi si pe calea ferata.

 Din „Transilvani'a“ mai avemu ecsemplaria din anulu curg. incependu dela 1. Ianuariu.

Din a. 1868 se afla ecsempl. legate, depuse la comitetu in Sibiiu. Pretiulu 3 fr. v. a.

ad №. 250/1869.

Consignatiunea

urmatoriloru p. t. Domni membri ai asociatiunei transilvane romane, carii cu ocasiunea ad. gen. dela Siomcut'a au platitu tacs'a anuale pro 186⁸/₉ si restantie din anii trecuti.

Numele	Conditiiunea	Locuinti'a	e membru		au platitu						Observare		
			vechiu	nou	restantia			pro 186 ⁸ / ₉		pentru diploma			
					pro	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.		cr.	
Alecsandru Buda	insp. scol.	Remete	1	—	186 ⁶ / ₇ , 7/8	10	—	—	5	—	—	—	—
Dr. Ioane Mihali	advocatu	Szigeth	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Dr. Ioane Ratiu	advocatu	Turd'a	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Alecsandru Baritiu	parochu	Filea	1	—	7/8	5	—	—	—	—	—	—	—
Ioane Tohati	advocatu	Dees	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Czicze	asesoriu	Dees	1	—	7/8	5	—	—	—	—	—	—	—
Petru Muresianu	cancelistu	Dees	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Mihailu Pavelu	vicariu	Slatin'a	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Vasiliu T'odi	parochu	Beseric'a alba	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Georgiu Marchisiu	parochu	Homorodu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Simeonu Stanu	jude cercuale	Ardusatu	1	—	4/5, 5/6, 6/7, 7/8	20	—	—	5	—	—	—	—
Mihailu Papu	jude cercuale	Basesci	1	—	5/6, 6/7, 7/8	15	—	—	5	—	—	—	—
Georgiu Fulep	advocatu	Er-Cavasiu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Avramu Dragosiu	protopopu	Er-Kisfalva	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Vasiliu Basti	parochu	Er-Girold	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Popu	jurasoru	Dominicu	1	—	7/8	5	—	—	5	—	—	—	—
Alecsandru Badescu	parochu	Almasiu	1	—	7/8	5	—	—	5	—	—	—	—
Demetriu Coroianu	vicariu	Simleu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Vicasiu	protopopu	Hidigu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Dr. Ioane Maniu	asesoriu	Simleu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Angialu	advocatu	Simleu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Lobontiu	protopopu	Gürtelocu	1	—	7/8	5	—	—	5	—	—	—	—
Dr. Victoru Mihaly	secret. metropol.	Blasiu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Cheseli	protopopu	Naprade	1	—	7/8	5	—	—	5	—	—	—	—
Stefanu Biltiu	protopopu	Ba'i'a sprie	1	—	6/7, 7/8	10	—	—	—	—	—	—	—
Vasiliu Caracioni	protopopu	Stremtur'a Marmati'a	1	—	2/3, 3/4, 4/5, 5/6, 6/7, 7/8	30	—	—	5	—	—	1	—
Ioane Busilia	profesoru	Sigetu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Demetriu Varn'a	profesoru	Lapusiu ung.	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Sandoru Popu de Niresiu	ecsactoriu	Miresiu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Moise Popu	parochu	Borgo-Tiha	1	—	6/7	5	—	—	—	—	—	—	—
Gavrilu Vaida	parochu	Siomosi'a	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Paulu Dragosiu	protonotariu	Siomcut'a	1	—	3/4, 4/5, 5/6, 6/7, 7/8	25	—	—	5	—	—	—	—
Vasiliu Dragosiu	jude proc.	Buteas'a	1	—	2/3, 3/4, 4/5, 5/6, 6/7, 7/8	30	—	—	5	—	—	—	—
Iustinu Popfiu	profesoru	Oradea mare	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Vasiliu Nistoru	canonicu	Oradea mare	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Paulu Vel'a	profesoru	Oradea mare	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Gregoriu Fabianu	parochu	Gidanii	1	—	2/3, 3/4	10	—	—	—	—	—	—	—
Dr. Ioane Nichita	advocatu	Zilah	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1
Andreiu Medanu	asesoriu	Siomcut'a	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Stefanu Biltiu	canonicu	Gherl'a	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Georgiu Papu de Basesci	proprietariu	Basesci	1	—	—	—	—	—	210	—	—	—	—
Stefanu Filepu	vice-capitanu	Remete	1	—	3/4, 4/5, 5/6, 6/7, 7/8	25	—	—	5	—	—	—	—
Dionisiu Vaida	propriet. si postm.	Olpretu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ladislau Vaida	secret. min.	Clusiu	1	—	5/6, 6/7, 7/8	15	—	—	—	—	—	—	—
Vasiliu Popu	protopopu	Santau	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Nicolau Buteanu	proprietariu	Er-Cavasiu	1	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—
Teodoru Szilagyi	parochu	Coseiu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Antalu	parochu	Medisie	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Mateiu Silvani	parochu	Bocsi'a rom.	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1
Dr. Gregoriu Silasi	vice-rectoriu	Vien'a	1	—	5/6, 6/7	10	—	—	—	—	—	—	—
Clemente Hosu	asesoriu	Glodu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Muresianu	proprietariu	Gherl'a	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Ioane Covaciu	parochu	Iazu	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1
Ioane Chindrisu	parochu	Budesci	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1
Lature . . .			54	—	—	235	—	—	445	—	—	5	—

2 oblig. urb. trans
No. 12896 si 34557

1 galb.

Numele	Condițiunea	Locuinți'a	e membru		au platitu						Observare		
			vechiu	nou	restantia			pro 186 ^s / ₉		pentru diploma			
					pro	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.		cr.	
		Translature	54	—				235	—	445	—	5	
Dr. Ioane Colceriu	protomedicu	Siomeut'a	1	—						5	—		
Andrei Cosm'a	adjunctu la insp. scol.	Zilah	1	—						5	—	1	
Vasiliu Buteanu	profiscalu	Siomeut'a	1	—						5	—		
Iosifu Vulcanu	redactoriu	Pest'a	1	—						5	—		
Alecsandru Papu	jude proc.	K. Monostor	1	—						5	—		
Alecsandru Comanescu	senatoriu	Alb'a-Iuli'a	—	1						5	—	1	
Ioane Hoszu	jude cercuale	Siomeut'a	—	1						10	—	1	5 fr. sunt antecipa-
Vasiliu Manu	advocatu jurasoru	Szigeth	—	1						5	—	1	tive pro 1869-70.
Basiliu Muste	parochu	Zalnocu	—	1					200	—	—	—	membru fundatoriu
Ioane Papdanu	parochu	Acosiu	—	1					5	—	—	—	
Ioane Branu	proprietariu	Unimat'a	—	1					5	—	—	—	
Georgiu Maioru	jurasoru		—	1					5	—	—	1	
Comun'a Babbia			—	1					15	—	—	1	
Vasiliu Gyenge	parochu	Glodu in Marmati'a	—	1					5	—	—	1	
Ioane Colceriu	protopopu	Dees	—	1					5	—	—	1	
Ioane Lemeni	proprietariu	Iclodur mare	—	1					10	—	—	1	
Sigismundu Papu	ablegatu	Pest'a	—	1					5	—	—	1	
Alecsiu Papu	advocatu	Clusiu	—	1					10	—	—	1	
Gregoriu Papu	protopopu	Basesci	—	1					5	—	—	1	
Niceforu Osianu	protopopu	Selsign Selagiu	—	1					5	—	—	1	
Atanasiu Blasianu	proprietariu	Mincu	—	1					5	—	—	1	
Gregoriu Florianu	parochu	Boiu mare	—	1					5	—	—	1	
Laurentiu Caba	parochu	H. Iurtelecu	—	1					5	—	—	1	
Vasiliu Casa	protopopu	Chesei	—	1					5	—	—	1	
Ioane Marosianu	investiatoriu	Strimtur'a Marmati'a	—	1					5	—	—	1	
Mihaiu Lucaciu	investiatoriu	Bai'a mare	—	1					5	—	—	1	
Ioane Badila	concep. min.	Clusiu	—	1					5	—	—	1	
Teodoru Vrasmasiu	parochu	Borgoprundu	—	1					5	—	—	1	
Artemiu Siarcadi	subinspectoru	Oradea mare	—	1					5	—	—	1	
Ioane Moldovanu	preotu	Hajeu	—	1					5	—	—	1	
Ioane Tom'a	jurasoru	Bonhidu	—	1					5	—	—	1	
Ioane Nechi	preotu	Amatii	—	1					5	—	—	1	
Ioane Galu	protopopu	Supuru de susu	—	1					5	—	—	1	
Gavrilu Lazaru	parochu	Domahida	—	1					5	—	—	1	
Gavrilu Barbulu	parochu	Barsau	—	1					5	—	—	1	
Vasiliu Vancu	parochu	Portelecu	—	1					5	—	—	1	
Vasiliu Getie	protopopu	Cuceu	—	1					5	—	—	1	
Teodoru Lengelu	parochu	Stremtiu	—	1					5	—	—	1	
Ioane Boitoru	notariu	Basesci	—	1					5	—	—	1	
Ieremia Ratiu	notariu	Siomeut'a	—	1					5	—	—	1	in argentu 6 fr.
Nicolau Vulcanu	protopopu	Let'a mare	—	1					5	—	—	—	
Ioane Galianu	parochu	Szarvad Tasnad	—	1					5	—	—	1	
Basiliu Mihalca	parochu	Visieulu de susu	—	1					10	—	—	1	5 fr. sunt antecipa-
Basiliu Mihalca	teologu	Visieulu de susu	—	1					5	—	—	1	tive pro anno 1869-70
		Suma						235	—	890	—	41	
		Suma	59	39				235	—	968	—	41	
										1244	fr.		

Colecte.
 prin Stefanu Biltiu
 „ Vasiliu Papu
 „ „ „
 „ „ „
 „ „ „

Sibiu in 20 Augustu 1869.

Dela secretariatulu asociatiunei trans.